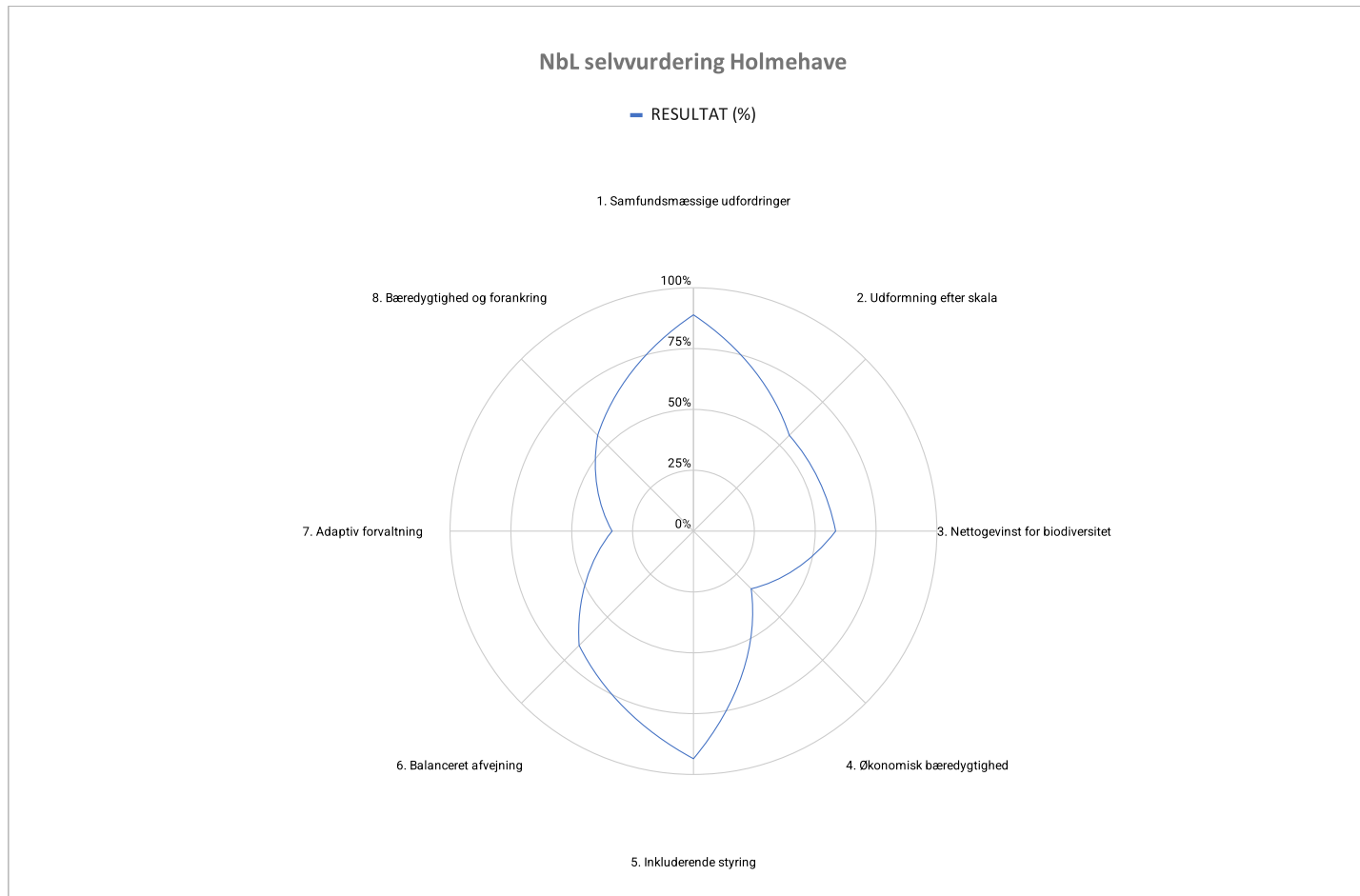

NbL selvurdering - overblik for Holmehave-projektet

Kriterie	Kriteriescore	Maksimal score	Normaliseret kriteriescore	RESULTAT (%)
1. Samfundsmæssige udfordringer	8	9	0,89	89%
2. Udformning efter skala	5	9	0,56	56%
3. Nettogevinst for biodiversitet	7	12	0,58	58%
4. Økonomisk bæredygtighed	4	12	0,33	33%
5. Inkluderende styring	14	15	0,93	93%
6. Balanceret afvejning	6	9	0,67	67%
7. Adaptiv forvaltning	3	9	0,33	33%
8. Bæredygtighed og forankring	5	9	0,56	56%
Samlet procentvis opfyldelse				61%
Opfylder NbL IUCN's globale standard?				Opfylder

Parameter				Resultat
4	≥75	Godt		Indsatsen opfylder IUCN's globale standard for NbL
3	≥50 & <75	Tilstrækkeligt		
2	≥25 & <50	Delvist		
1	<25%	Utilstrækkeligt		

Kriterie 1: Nbl adresserer effektivt en eller flere samfundsmæssige udfordringer

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
1.1	De vigtigste samfundsmæssige udfordringer for rettighedshavere og begunstigede er prioriteret	Er de samfundsmæssige udfordringer identificeret? Er rettighedshavere og begunstigede blevet konsulteret? Er de vigtigste samfundsmæssige udfordringer for rettighedshavere og begunstigede prioriteret?	Nbl-indsatsen skal adressere klart definerede udfordringer, som har væsentlige og dokumenterbare indvirkninger på samfundet. Fastlæggelse af de mest presserende samfundsmæssige udfordringer sker bedst gennem en åben og inkluderende høringsproces (kriterie 5), da der kan være forskellige synspunkter mellem eksterne interessenter og lokalbefolkningen.	Godt	Ja. De vigtigste samfundsmæssige udfordringer er prioriteret baseret på fuld inddragelse af rettighedshavere og begunstigede.	Specifikke samfundsmæssige udfordringer er identificeret med en vis inddragelse af rettighedshavere og begunstigede.	Generelle samfundsmæssige udfordringer er identificeret med begrænset input fra nogle rettighedshavere og begunstigede.	Nej. Der er ikke identificeret klare samfundsmæssige udfordringer og/eller sket inddragelse af relevante rettighedshavere og begunstigede.	Udfordringerne som denne indsats skal løse er formuleret lidt forskelligt i de forskellige dokumenter som har været til rådighed for vurderingen, hvilket skyldes at der er flere projekter bygget ind i den samlede plan for Holmehave. Baseret på helhedsplanen vurderes det her, at det er de samfundsmæssige udfordringer som klima, rent grundvand, biodiversitet/ økosystem (herunder gennem rent vandmiljø) samt menneskers trivsel som definerer de samfundsmæssige udfordringer i Holmehave området. Der har været en fuld af involvering af rettighedshavere og begunstigede.	Af Strategisk Helhedsplan for Holmehaveområdet fremgår at projektet er et led i grøn omstilling af samfundet imod et mindre klimabelastende landbrug, bedre beskyttelse af biodiversitet og drikkevand, samt mindre miljøbelastning af søer og kystvande. Der foreligger en interesseanalyse som viser at der er gjort overvejelser omkring involvering af lodsejere, beboere i området - og relevante myndigheder har været konsulteret i projektet.
1.2	De adresserede samfundsmæssige udfordringer, er forstået og dokumenteret	Er drivkræfterne bag og løsningerne på de samfundsmæssige udfordringer identificeret? Er de samfundsmæssige udfordringer forstået i den relevante nationale/lokale kontekst? Er de samfundsmæssige udfordringer dokumenterede og tilgængelige for berørte interessenter?	Det er vigtigt at etablere en klar forståelse og begrundelse for de udfordringer, der skal løses, og sørge for, at de dokumenteres, for at sikre fremtidig ansvarlighed og optimere strategier, så de bidrager til menneskers trivsel (1.3). En Nbl giver ofte flere samfundsmæssige fordele, f.eks. jobskabelse eller et øget udbud af økosystemtjenester, og de samfundsmæssige udfordringer, som disse ekstra fordele vedrører, bør også dokumenteres.	Godt	Ja. Drivkræfterne bag og løsninger på de identificerede samfundsmæssige udfordringer er forstået, herunder i forhold til den relevante nationale/lokale kontekst. Alt er fuldt dokumenteret og tilgængeligt.	Drivkræfterne bag og løsninger på de identificerede samfundsmæssige udfordringer forstås bredt inden for den relevante kontekst, selvom der fortsat er mangler i dokumentation og viden.	De samfundsmæssige udfordringer er formuleret i vendinger, der er i overensstemmelse med bredt accepterede opfattelser, men der er flere mangler i dokumentation og viden specifik for konteksten.	Nej. Der er en overfladisk/begrænset forståelse af drivkræfter bag og løsninger på de identificerede samfundsmæssige udfordringer. Dokumentationen er begrænset eller mangler helt.	Gennem udvikling af projektet er der gennem interesse- og borgerinvolvering skabt forståelse for indsatser med skovrejsning samt vådlægning af områder ved genetablering af den naturlige hydrologi, til nedbringning af udledning af CO2 samt reduktion af anvendelse af næringsstoffer og pesticider til grundvand og recipienter. Den manglende adgang til at komme ud i naturen pga. arealanvendelsen som landbrugsjord er af lokale borgere identificeret som en vigtig samfundsmæssig udfordring og skovrejsning samt vådlægning af arealer tilsammen med planlagte rekreative initiativer forventes at bidrage til menneskers trivsel. De samlede indsatser er stadig under planlægning, og kun delvis realiseret, men det vurderes på baggrund af projektets forløb hidtil, at alt vil blive dokumenteret og være tilgængeligt fremadrettet.	Den Strategiske Helhedsplan for Holmehaveområdet beskriver de bagvedliggende årsager til de samfundsmæssige udfordringer og giver en løsning på udfordringerne. Dette er dokumenteret og gjort tilgængeligt bl.a. gennem kommunens samt landbrugsstyrelsens hjemmesider.
1.3	Effekter på menneskers trivsel, der udspringer af Nbl-indsatsen, er identificeret og måles og vurderes regelmæssigt	Er der effekter på menneskers trivsel, der er relevante for de identificerede samfundsmæssige udfordringer? Er der fastlagt målinger til brug for at overvåge effekterne? Vurderes effekter og målinger regelmæssigt? Er effekterne på menneskers trivsel indarbejdet i strategien for Nbl-indsatsen?	Nbl-indsatsen skal levere håndgribelige og væsentlige fordele for menneskers trivsel. Specifikke, målbare, opnåelige, realistiske og tidsbegrænsede (SMART) mål bør anvendes, for at understøtte en ansvarlig og adaptiv forvaltning (kriterie 7).	Tilstrækkeligt	Ja. De effekter og mål (jf SMART-modellen) for menneskers trivsel, der er relevante for de identificerede samfundsmæssige udfordringer i en national og/eller lokal kontekst, er identificeret og vurderes regelmæssigt.	Specifikke effekter på og mål for menneskers trivsel, der er relevante for de identificerede samfundsmæssige udfordringer i en national/lokale kontekst, er identificeret og vurderes mindst én gang i løbet af indsatsperioden.	Generelle effekter på og mål for menneskers trivsel er identificeret, men der er ikke taget højde for vurderingen heraf.	Nej. Effekter på menneskers trivsel er ikke identificeret eller er vage og dårligt definerede uden fastsatte mål og uden bestemmelser om vurderingen af disse.	Projektet bidrager til menneskers trivsel gennem øget adgang til natur for de bosiddende samt for besøgende og mulige tilflyttere. For nuværende er der ingen eller begrænset adgang til arealerne på grund af drift som landbrugsarealer, men ved at rejse skov og vådområder og samtidig planlægge med forskellige tematiserede adgange til naturen via grønne (skov) og blå (vandløb) stiorløb samt opbygning af faciliteter og formidling vil lokale kunne anvende deres nærområde til at komme ud og opleve naturen. Der er planlagt for monitoring af effekt på menneskers trivsel men endnu ikke fastlagt hvordan og i hvilket omfang. Indikator vurderes derfor at være opfyldt som tilstrækkeligt.	Helhedsplanen har som mål at friluftsmæssige adgangsforhold og faciliteter forbedres, bl.a. gennem sammenhængende stisystemer. Medarbejder i Assens Kommune oplyser i interview, at der er planlagt med monitoring for i hvilket omfang adgangen til naturen vil blive målt og vurderet, men dette er endnu ikke på plads.

Kriterie 2: Udformningen af Nbl er underbygget i forhold til skala

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
2.1	Udformningen af Nbl anerkender og forholder sig til samspillet mellem økonomi, samfund og økosystemer	Er samspil mellem økonomi, samfund og økosystemer identificeret? Inkluderer det dem inden for og omkring indsatsområdet? Gøres der overvejelser om ændringen i disse samspil over tid? Er potentielle afsmittende effekter på og fra andre områder identificeret? Bruges disse sammenhænge til at udforme indsats- og beslutningsprocesserne?	Nbl-indsatsens succes afgøres ikke kun af kvaliteten af de tekniske tiltag, men i høj grad også af, hvor godt samspillet mellem mennesker, økonomi og økosystem forstås og håndteres. Hvis løsningerne skal være langsigtede og bæredygtige, kræver udformningen af Nbl en "systemisk" ramme, der anerkender og håndterer disse typer af samspil og indbygger dem i beslutningsprocessen.	Tilstrækkeligt	Ja. Udformningen af Nbl berører i detaljer samspillet mellem økonomi, samfund og økosystemer inden for og omkring indsatsområdet. Herunder er der redegjort for potentielle afsmittende effekter på og fra andre områder. Der tages højde for disse samspil i beslutningsprocessen gennem hele indsatsperioden.	Udformningen af Nbl anerkender specifikke samspil mellem økonomi, samfund og økosystemer, og der tages højde for disse i Nbl-beslutningsprocesser mindst én gang i indsatsperioden.	Udformningen af Nbl anerkender og forholder sig til nogle samspil mellem økonomi, samfund og økosystemer, selvom der stadig er mangler i viden. Der er delvist eller slet ikke taget højde for disse i beslutningsprocesserne.	Nej. Udformningen af Nbl anerkender eller forholder sig ikke til samspillet mellem økonomi, samfund og økosystemer.	Holmehave-projektet forholder sig til specifikke sammenhænge mellem økonomi, samfund og økosystemer, særligt ift landbrug, skovbrug og rekreative formål, men der mangler en uddybende beskrivelse af omfanget af sammenhængene, og hvad de præcise effekter er, herunder i forhold til økonomien. Sammenhængene er generelt inddraget i beslutningsprocesser.	Helhedsplanen omtaler sammenhænge mellem forskellige samfundssektorer og økosystemer, herunder landbrug, skovbrug, klima, friluftsliv, kulturmiljø og natur/biodiversitet. Prioriterede delprojekter i helhedsplanen har til formål at opfylde flere forskellige interesser.
2.2	Udformningen af Nbl er integreret med andre komplementære indsats og søger synergier på tværs af sektorer	Er der identificeret komplementære indsats og omkring Nbl-området? Er udformningen af Nbl integreret med relevante komplementære indsats? Søgtes synergier i projektledelse, overvågning og resultater? Revurderes komplementære indsats og synergier gennem hele Nbl-indsatsperioden?	Nbl-indsatsen vil søge at arbejde sammen med og supplere andre typer af indsats, f.eks. anlægsprojekter, informationsteknologi og finansielle instrumenter. Sådanne komplementære tiltag vil kræve identificering af synergier på tværs af forskellige sektorer i henhold til de konkrete forhold og konteksten i hver enkelt situation.	Tilstrækkeligt	Ja. Synergier på tværs af sektorer er grundigt undersøgt, og alle relevante komplementære indsats er integreret i udformningen af Nbl. Disse undersøges og genbesøges på relevante tidspunkter gennem hele indsatsperioden.	Synergier på tværs af sektorer er undersøgt, og de mest relevante komplementære indsats er integreret i udformningen af Nbl. Disse genbesøges mindst én gang i løbet af indsatsperioden.	Synergier på tværs af nogle sektorer er identificeret bredt, men der er stadig mangler i viden, og kun nogle komplementære indsats er integreret i udformningen af Nbl.	Nej. Synergier på tværs af sektorer er ikke identificeret, og eventuelle identificerede komplementære indsats er ikke integreret i udformningen af Nbl.	Synergier på tværs af sektorer er undersøgt og omtalt, hvilket især gælder ift landbrug, skovbrug, bevarelse af kulturarv og rekreativ udnyttelse. Det fremgår af helhedsplanen, at kommunen ønsker byudvikling i området, og det antages at denne vil være i synergi med ønskerne om mere natur og skovrøjsning. Af helhedsplanen står der desuden om udvalgte bevaringsværdige kulturmiljøer, at der bør tages helhedsmæssige hensyn, hvorved der kan skabes synergier på tværs.	Helhedsplanen beskriver synergier på tværs af sektorer. Interview med medarbejdere fra Assens Kommune dokumenterer de forskellige ønsker, der er til udvikling af området, og som støtter hinanden, f.eks. ønsket om at skabe attraktiv natur, så beboere i landsbyerne fastholdes og nye tilflyttere kommer til.
2.3	Udformningen af Nbl omfatter risikounder og -styring som rækker ud over indsatsområdets geografiske afgrænsning	Er årsagerne til interne og eksterne risici blevet identificerede? Er der taget hensyn til videnskabelig og lokal viden om disse risici? Tager udformningen af Nbl højde for mulige interne og eksterne risici? Er en plan for risikohåndtering blevet integreret i udformningen af Nbl? Vil denne risikohåndteringsplan blive revideret gennem indsatsperioden?	Nbl-indsatsen har potentiale til enten positivt eller negativt at påvirke eller blive påvirket af interessenter, interesser og økosystemer uden for det umiddelbare indsatsområde. Hvis løsningen skal være vedvarende og bæredygtig, skal sådanne typer af samspil både inden for og omkring indsatsområdet forstås og tages i betragtning i beslutningsprocesserne. Passende muligheder for risikohåndtering bør indarbejdes i udformningen af indsatsen.	Delvist	Ja. De mulige risici for uønskede ændringer og deres årsager er identificerede under hensyntagen til videnskabelig og lokal viden. Håndteringen af disse risici er integreret i udformningen af Nbl og revurderes løbende gennem indsatsperioden.	De fleste risici for uønskede ændringer og deres årsager er identificerede under hensyntagen til videnskabelig og lokal viden. Håndteringen af de fleste af disse risici er integreret i udformningen af Nbl og revurderes mindst én gang i løbet af indsatsperioden.	Nogle mulige risici er identificerede og medtaget i udformningen af Nbl, men der er stadig huller i viden specifikt for konteksten, og der mangler en del dokumentation (f. eks. om risikohåndtering inden for Nbl-området og på tværs af det bredere landskab/havskab).	Nej. Et begrænset antal eller ingen risici er identificeret, og hvor disse er identificeret, er håndteringen af dem ikke integreret i udformningen af Nbl.	Der er overordnet set ikke beskrevet risici ved Holmehave-projektet. Af interview med medarbejdere i kommunen fremgår, at der har været overvejelser om risikoen for, at lodsejere ikke ønsker at være med, men det har hidtil været ganske få. En anden mulig risiko er, at projektet om nogle år vil kunne gå i stå, hvis kommunen ikke kan/vil drive det økonomisk. Samlet er nogle risici medtaget, men der mangler en del dokumentation af disse, ligesom der kan tænkes andre risici, som slet ikke er blevet identificeret.	I helhedsplanen er der ikke omtalt risici eller hvordan disse skal håndteres. I interview med Assens Kommune blev forelagt nogle overvejelser omkring risici i Holmehave-projektet.

Kriterie 3: NBL medfører nettofordele for biodiversitet og økologisk integritet

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
3.1	Nbl-indsatser bygger på en videnbaseret vurdering af økosystemets nuværende tilstand og de vigtigste drivkræfter bag forringelse og tab af natur	Er den nuværende tilstand i de relevante økosystemer vurderet? Er denne vurdering foretaget på den rette rumlige og tidsmæssige skala? Er drivkræfterne bag økosystemforringelse og tab af biodiversitet vurderet? Omfatter vurderingen feltobservationer? Tager vurderingen hensyn til videnskabelig og lokal viden? Modsvaret NBL-indsatsen vurderingen af økosystemets tilstand og de identificerede drivkræfter bag nedbrydning og tab?	For at udvikle en løsning ved hjælp af naturen må man have en grundig forståelse af de relevante økosystemers nuværende tilstand. Baseline-vurderingen skal være bred nok til at karakterisere den økologiske tilstand, drivkræfterne bag tabet af økosystemer og mulighederne for nettoforbedringer, idet man gør brug af både lokal viden og videnskabelig forståelse, hvor det er muligt.	Godt	Ja. Der foreligger en opdateret vurdering af økosystemernes nuværende tilstand i en relevant rumlig og tidsmæssig skala. Vurderingen omfatter oplysninger om drivkræfterne bag forandring og tab af biodiversitet. Vurderingen omfatter feltobservationer og lokal viden.	Der findes oplysninger om økosystemernes nuværende tilstand på baggrund af sekundære data og referencekort, der ikke er ældre end 10 år. Oplysningerne om økosystemet er blevet verificeret på et generelt niveau gennem feltbesøg med overordnede bidrag fra lokalsamfund og traditionel viden, hvor det er muligt.	Generelle oplysninger om eksisterende jorddække og arealanvendelse benyttes til vurdering af økosystemernes tilstand på et mere generelt niveau, som ikke er ældre end 10 år. Der er ingen validering på feltniveau og ikke inddragelse af data fra lokalsamfund eller traditionel viden.	Nej. Der foreligger ingen oplysninger om de generelle forhold vedrørende økosystemernes tilstand på nogen relevant rumlig eller tidsmæssig skala.	En undersøgelse med prøvetagninger og luftfotos blev brugt til at forstå den aktuelle tilstand af naturtyper som moser og søer. Visuel observation blev også brugt til at identificere og kortlægge insekt- og dyrearter. De eksisterende naturværdier findes overvejende i den sydøstlige del af projektområdet med flere forskellige beskyttede naturtyper samt en varieret løvskov. Ved prøvetagningen blev det bemærket, at områderne er truet af tilgroning og påvirket af næringsstoffer, hvilket ikke skaber optimale forhold for biodiversiteten. Der er reelle problemer med forurening af grundvandet fra arealanvendelsen, hvorfor skovrejsning og dannelse af vådområder, begge uden brug af sprøjtemidler eller gødskning, er en væsentlig indsats.	En rapport fra Mols Consulting beskriver tilstanden i nogle naturtyper i Holmehaveområdet. Rapporten: Naturpåvirkning ved multifunktionel jordfordeling og etablering af vådområder, Assens Kommune beskriver naturtilstanden i Verringe Mose og i Aasemosen.
3.2	Klare og målbare resultater for bevarelse af biodiversitet er identificeret og måles og vurderes regelmæssigt	Er der identificeret klare og målbare resultater for bevarelse af biodiversiteten? Er disse resultater baseret på en forståelse af den nuværende tilstand i økosystemet? Kan disse resultater anvendes i den relevante periode for NBL-indsatsen? Er der sat mål for den ønskede ændring? Vurderes bevarelsesresultaterne med jævne mellemrum?	For at kunne udforme, overvåge og vurdere en NBL bør der opstilles mål for forbedring af de vigtigste biodiversitetsværdier. For hver NBL kan typen af mål variere; målet kan f.eks. være procentdelen af det genoprettede areal af et økosystem eller tilbagevenden af en nøgleart.	Delvist	Ja. NBL-målsætninger omfatter: specifikke og målbare indikatorer relateret til biodiversitet og økologisk integritet, retningen af den ønskede ændring (stigning, fald, opretholdelse), størrelsen af den ønskede ændring (f.eks. 80 %) og tidsrammen (f.eks. inden for 5 år). Før NBL-indsatsen påbegyndes, er der etableret et overvågnings- og evalueringssystem, som omfatter de indikatorer, der skal vurderes, vurderingsfrekvensen, de analyser der skal foretages for at bestemme resultaterne, og hvordan informationerne vil blive delt. Der er også gennemført en baseline-vurdering af indikatorerne. Afhængigt af de foreslåede bevaringsforanstaltninger giver overvågning og vurdering tilstrækkelig information til at indikere genopretning af arter eller økosystemer eller en målbare udstrækning af genoprettede områder over en relevant tidsperiode.	NBL-resultaterne omfatter målbare indikatorer relateret til biodiversitet og økologisk integritet, men kan mangle specifikke detaljer vedrørende størrelsen af den ønskede ændring (f.eks. inden for 5 år). Inden NBL-indsatsen påbegyndes, er der foretaget en baseline-vurdering, og der er indført et overvågnings- og evalueringssystem, men der mangler måske detaljer om vurderingshyppigheden, de analyser, der vil blive foretaget for at bestemme resultaterne, eller hvordan oplysningerne vil blive delt. Der er ikke tilstrækkelige oplysninger om økosystem-indikatorer for en relevant tidsperiode.	NBL-resultaterne vedrørende biodiversitet og økologisk integritet er ikke specificeret. Der findes en generel angivelse af relevante bevarelsesresultater, og et overvågningsystem er under udarbejdelse.	Nej. NBL mangler at identificere resultater i forbindelse med biodiversitet eller økologisk integritet. Der er ikke etableret noget overvågningsystem og ingen data om genopretning af økosystemer eller arter.	Projektet har specifikke mål for visse elementer til at beskrive, hvordan det vil forbedre og forvalte biodiversiteten inden for en bestemt tidsperiode. For eksempel mål for tilbageholdelse af kvælstof for at forbedre tilstanden i recipienter, mål for areal skov, og vådområder. Vandcenter Syd har indledt et forskningsprojekt sammen med GEUS, som skal afdække hvorledes omdannelse af landbrugsjord til natur (skov-vådområder og ekstensivering) påvirker grundvandsdannelsen i området. Multifunktionel jordfordeling sikrer væsentlig permanent ændring i arealanvendelsen. Der er foretaget en baseline-vurdering, men der er ikke valgt økosystem-indikatorer og et overvågnings- og evalueringssystem er ikke på plads.	Helhedsplanen og ansøgning til Nordisk Ministerråd fastsætter mål for visse parametre (areal skov og vådområde, nedbringelse af kvælstofudledning).
3.3	Overvågning omfatter periodiske vurderinger af utilsigtede negative konsekvenser for naturen som følge af NBL	Findes der en plan for overvågning og tilstandsvurdering af økosystemer, arter og økologiske processer? Er overvågningsplanen baseret på målbare data i forbindelse med potentielle negative indvirkninger på naturen som følge af NBL, både direkte og indirekte? Er der truffet foranstaltninger som reaktion på disse påvirkninger? Er overvågningsplanen korrekt implementeret med målinger, der finder sted med jævne mellemrum?	Økosystemer er komplekse med indbyrdes afhængige komponenter og processer. Der vil altid være en vis usikkerhed i forhold til, hvordan de vil reagere på specifikke indsatser eller andre eksterne ændringer. Derfor skal NBL udformes og overvåges for at minimere og afbøde uforudsete risici, der kan underminere det økologiske grundlag for selve løsningen.	Utilstrækkelig	Ja. Mulige negative indvirkninger fra NBL-indsatsen på økosystemer, økologiske processer og arter er identificeret, og tiltag til afhjælpning af disse indvirkninger er iværksat. Specifikke målbare parametre relateret til potentielle negative påvirkninger er inkluderet i baseline-vurderingen, og overvågnings- og evalueringssystem for disse påvirkninger er behørigt implementeret, og der er iværksat foranstaltninger til at afhjælpe disse virkninger.	NBL-planen har identificeret mulige negative virkninger af NBL-indsatsen på økosystemer, økologiske processer og arter og har inkluderet foranstaltninger til at afbøde disse virkninger, men der mangler klarhed over, hvordan foranstaltningerne vil blive mobiliseret og finansieret. En overvågningsplan til vurdering af negative påvirkninger er under udarbejdelse, herunder foranstaltninger til at modvirke virkningerne af disse negative påvirkninger.	Der er foretaget en generel identificering af mulige virkninger af NBL-handlinger på økosystemniveau, og der findes planer for at afbøde disse virkninger.	Nej. Der findes ingen identificering af potentielle virkninger af NBL-indsatser, og disse virkninger er ikke vurderet.	Det er ikke undersøgt om selv NBL-indsatsen kan have negativ indvirkning på naturen, økosystemer, arter eller økologiske processer, der kan for eksempel være arter i agerlandet som forsvinder i forbindelse med skovrejsning og selvom projektet formodes at have en positiv fordel for biodiversitet, så er det væsentligt også at have øje for negative påvirkninger såfremt de findes. Det vurderes ikke at være tilfældet at disse overvejelser er gjort for Holmehave-området.	Der er ikke fundet beskrivelser af om NBL-indsatsen har negative påvirkninger på naturen eller overvejelser herom.
3.4	Muligheder for at forbedre økologisk integritet og konnektivitet er identificeret og indarbejdet i NBL-strategien	Er kravene til at bevare eller genoprette økologisk integritet identificeret? Er mulighederne for at forbedre økologisk konnektivitet og integritet vurderet? Er foranstaltninger som svar på disse vurderinger indarbejdet i NBL-strategien?	Ved at anvende NBL kan man forbedre indsatsen for bevarelse af biodiversitet og forvaltning af økosystemer på måder, som andre typer indsatser (f.eks. anlægsarbejde) ikke vil kunne opnå. Hvis løsningen skal implementeres tæt på naturlige økosystemer, der forvaltes eksplicit med henblik på bevarelse, bør NBL udformes for at muliggøre en større økologisk konnektivitet. Desuden kan NBL udformes, så tabte dele af et eksisterende økosystem kan genskabes, f.eks. ved bevidst at vælge tidligere eksisterende plantearter ved genopretningen.	Godt	Ja. Der er foretaget en detaljeret vurdering af kravene til at bevare eller genoprette den økologiske integritet. Muligheder for at forbedre den økologiske integritet og konnektivitet er identificeret og gennemført, hvor det er relevant. Disse muligheder kan omfatte metoder til genopretning af jordbunden, økologiske genopretningsaktiviteter, forskellige former for isolering, eller bevaringsforanstaltninger for udvalgte arter.	Der er foretaget en generel identificering af mulige tiltag til at forbedre den økologiske integritet eller konnektivitet, hvor det er relevant, og der findes en plan for at indarbejde dem i NBL-strategien.	Der er foretaget en generel identificering af mulige tiltag til at forbedre økosystemets integritet eller konnektivitet, hvor det er relevant.	Nej. Der er ikke identificeret tiltag til at forbedre økosystemets integritet eller konnektivitet.	NBL er udformet til at skabe forbindelse mellem økosystemerne i og uden for projektområdet. For eksempel giver vådområder og skovforbindelser mulighed for, at arter kan bevæge sig på tværs af landskabet. Projektområdet er også forbundet med et nærliggende Natura 2000-område.	Helhedsplanens udformning tager hensyn til, at vådområder, nyetablerede skove og genoprettede vandløb forbedrer og forbinder forskellige økosystemer i og uden for projektområdet.

Kriterie 4: NBL er økonomisk og finansielt realistisk

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
4.1	De direkte og indirekte fordele og omkostninger i forbindelse med NBL, hvem der betaler og hvem der nyder godt af det, er identificeret og dokumenteret	Er de direkte og indirekte fordele og omkostninger i forbindelse med NBL identificeret, og hvem der er modtager af fordele og omkostninger? Er dette fuldt ud dokumenteret? Er dette verificeret af nøglepersonerne? Kan "vindere" og "tabere" let fastslås?	Identificering og dokumentation af de vigtigste afledte fordele, herunder deres direkte og indirekte, finansielle og ikke-finansielle elementer, er nøglekomponenter til vurdering af indsatsens økonomiske gennemførlighed over tid. Disse oplysninger bør differentieres i forhold til, hvem der får fordelene, og hvem der bærer omkostningerne.	Delvist	Ja. Alle de vigtigste direkte og indirekte omkostninger og fordele er blevet fastlagt, godkendt af nøglepersoner og er fuldt dokumenteret. Fordelingen af omkostninger og fordele er forstået, og "vindere" og "tabere" kan let fastslås.	Undersøgelse af omkostninger og fordele omfatter både finansielle og ikke-finansielle elementer og en klar beskrivelse af indirekte omkostninger og fordele, selv om der stadig er visse mangler i forståelsen. Der er en god forståelse af, hvordan omkostninger og fordele er opgjort, men der er begrænset verificering fra nøglepersoner.	Undersøgelse af omkostninger og fordele omfatter både finansielle og ikke-finansielle elementer, selv om der er betydelige huller i forståelsen af indirekte omkostninger og fordele. Der er en generel forståelse af, hvordan de vigtigste omkostninger og fordele er fordelt, men forståelsen er ikke omfattende og mangler verificering.	Nej. Identificering af omkostninger og fordele er begrænset til de umiddelbare og direkte finansielle betalinger i forbindelse med initiativet. Forståelsen af, hvordan omkostninger og fordele fordeles, er overfladisk og/eller anekdotisk.	I forhold til den enkelte lodsejer laves en fair forhandling. De er sikrede, at få den gældende jordpris samt evt. kompensation for, at deres ejendom bliver mindre samlet. Der sker ikke ekspropriation. Der mangler dog for det samlede Holmehave-projekt en beskrivelse af de direkte og indirekte omkostninger.	Interview med repræsentanter fra Hedeselskabet og Assens Kommune belyser forhold med hensyn til opkøb af jord.
4.2	En undersøgelse af omkostningseffektiviteten skal understøtte valget af NBL, herunder den mulige betydning af relevante regler og tilskud	Er projektets omkostningseffektivitet undersøgt? Omfatter undersøgelsen de indledende og tilbagevendende direkte og indirekte omkostninger samt hele strømmen af fordele over tid? Er de vigtigste forudsætninger for omkostningseffektivitet identificeret? Omfatter undersøgelsen en måling af virkningen af relevante regler og tilskud? Understøtter undersøgelsen valget af tiltag i forbindelse med indsatsen? Er der foretaget en følsomhedsanalyse af kritiske parametre?	Hvis man investerer massivt i startomkostninger uden at overveje den økonomiske og finansielle bæredygtighed på længere sigt, kan det have en negativ indvirkning på indsatsens levedygtighed. En undersøgelse af omkostningseffektiviteten gør det ikke kun muligt at undersøge de umiddelbare og tilbagevendende omkostninger i forhold til de forventede langsigtede fordele ved den eller de foreslåede indsatser over tid, men gør det også muligt at eksplicite, teste og verificere centrale (eller skjulte) antagelser.	Delvist	Ja. Der er gennemført en fuldstændig undersøgelse af omkostningseffektiviteten i henhold til 'best practice', som omfatter indledende og tilbagevendende, direkte og indirekte udgifter, hele det samlede flow af fordele over tid og nøgleantagelser. Der er foretaget en følsomhedsanalyse i forhold til kritiske parametre (herunder ændringer i centrale regulerings- og tilskudsordninger), og den langsigtede økonomiske og finansielle bæredygtighed er forstået, såvel som de økonomiske risici.	Der foreligger en undersøgelse af omkostningseffektiviteten, som omfatter indledende og tilbagevendende, direkte og indirekte udgifter, samt flowet af vigtigste fordele. Der er identificeret nøgleantagelser, men der er ikke foretaget en fuldstændig følsomhedsanalyse. Den langsigtede økonomiske og finansielle bæredygtighed er i det store og hele forstået, men der kan være mangler i forbindelse med udformningen af fremtidige økonomiske risici med hensyn til ændringer i regulerings- og tilskudsordninger.	Der er beregnet et grundlæggende internt investeringsafkast, som primært er baseret på direkte forhåndsomkostninger og tilbagevendende omkostninger samt direkte fordele. Der er dog betydelige huller i beregningen af indirekte omkostninger og fordele, og vigtige antagelser er ikke blevet testet. Der er en begrænset forståelse af konsekvenserne af ændringer i de nuværende regulerings- og tilskudsordninger.	Nej. Der er ikke gjort noget forsøg på at beregne eller anslå selv et grundlæggende investeringsafkast eller på anden måde forstå, hvordan strømmen af fordele over tid står i forhold til de indledende og tilbagevendende omkostninger.	Der bliver i forhold til opkøb af jord lavet en samlet opgørelse for omkostningseffektiviteten for de enkelte skove, der skal etableres ved Hedeselskabet. Men der mangler for det samlede Holmehave-projekt beregninger over omkostningseffektiviteten.	Interview med skovdrier fra Hedeselskabet viste, at der for Hedeselskabets opkøb var sikret et rimeligt afkast.
4.3	Effektiviteten af NBL's udformning er begrundet i forhold til alternative løsninger, idet der tages hensyn til eventuelle tilknyttede eksterne virkninger	Er der identificeret alternative løsninger? Er effektiviteten af NBL's udformning begrundet i forhold til tilgængelige alternative løsninger? Er denne begrundelse dokumenteret? Er der taget behørigt hensyn til de eksterne virkninger, der er forbundet hermed?	En vigtig egenskab ved en NBL er, at den er i stand til at adressere mindst én samfundsmæssig udfordring på en måde, der er både økonomisk holdbar og effektiv. Det betyder, at løsningens omkostningseffektivitet og overkommelighed skal testes i forhold til realistiske alternativer. Alternative løsninger kan omfatte en anden naturbaseret løsning (f.eks. forvaltning af afvandsingsområder i stedet for forvaltning af oversvømmelsesområder), en anden kombination af konventionelle og naturbaserede løsninger eller en fuldstændig erstatning af den naturbaserede løsning med en mere konventionel tilgang som f.eks. teknisk infrastruktur.	Delvist	Ja. Effekten og den prismæssige overkommelighed i forhold til det (t) næstbedste alternativ(er) er fuldt ud økonomisk begrundet, forstået og dokumenteret.	Indsatsens effekt og prismæssige overkommelighed kan i det store og hele begrundes, selvom der fortsat er mangler i analysen, navnlig med hensyn til en omfattende forståelse af alternative løsnings omkostninger, fordele og risici.	Der er blevet identificeret realistiske alternative løsninger, og deres fordele og ulemper er blevet dokumenteret, men der er kun foretaget en begrænset og grundlæggende økonomisk analyse.	Nej. Der er ikke foretaget en meningsfuld undersøgelse af den foreslåede indsats omkostningseffektivitet i forhold til alternative løsninger.	Med helhedsplanen har de identificeret en række forskellige initiativer, som de vælger imellem, men der ikke foretaget en egentlig økonomisk analyse af projektet, herunder med opstilling af alternative løsninger.	Helhedsplanen nævner en række forslag, som der prioriteres.
4.4	NBL's udformning omfatter en portefølje af finansielle muligheder såsom markedsbaserede tiltag, bidrag fra den offentlige sektor, frivillige forpligtelser samt tiltag, der bidrager til overholdelse af lovgivningen	Er der en grundig gennemgang af de finansielle muligheder? Dækker denne gennemgang omkostningerne ved levering af indsatsens primære og sekundære fordele? Er der sammenlagt og forhandlet en fuld finansieringspakke? Indeholder denne finansieringspakke bestemmelser om fremtidige indtægtsstrømme?	Det faktum, at NBL tilbyder flere fordele til forskellige interessenter samtidig, kan sætte grænser for nogle finansieringskilder og dermed underminere indsatsens langsigtede holdbarhed. F.eks. ønsker private investorer måske ikke at bære omkostningerne ved at levere offentlige goder, eller offentlige myndigheder kan være tilbageholdende med at dække omkostninger for fordele, der vil tilfalde private. Dette kan kræve en række finansielle mekanismer. Investeringsskilder kan omfatte tilskud fra den offentlige sektor, støtteordninger og lån med lav rente, lån og egenkapital fra den private sektor, blandede offentlig-private partnerskaber samt filantropiske og frivillige bidrag eller kombinationer af ovenstående, som afspejler en retfærdig fordeling af både risici og afkast.	Delvist	Ja. Der er foretaget en omfattende gennemgang af finansieringsmuligheder, der dækker omkostningerne ved levering af NBL-indsatsens primære og sekundære fordele, og der er sammenlagt og forhandlet en fuld finansieringspakke, herunder bestemmelser om fremtidige indtægtsstrømme.	Den vigtigste kilde til langsigtet finansiering er identificeret og sikret. Potentielle kilder til supplerende finansiering er blevet identificeret og grundigt vurderet, herunder ledsagende juridiske, lovgivningsmæssige og kontraktlige forpligtelser. Der er identificeret en omfattende finansieringspakke, men den er endnu ikke forhandlet på plads.	Den vigtigste kilde til langsigtet finansiering er identificeret og sikret. Der er identificeret potentielle kilder til supplerende finansiering, men der er behov for yderligere analyser for at vurdere gennemførligheden korrekt.	Nej. Der er ingen klar forståelse (eller garanti) for den vigtigste langsigtede finansieringskilde ud over den, der er nødvendig for at dække omkostningerne i den umiddelbare opstarts- eller pilotfase. Der er ikke foretaget nogen analyse af potentielle fremtidige indtægtsstrømme og ingen foreløbig analyse af supplerende finansieringsmuligheder.	I forhold til den enkelte lodsejer er der sikret muligheder både for overtagelse ved køb og egentlig jordfordeling, hvor den jord der overtages erstattes med jord fra andet landbrug. Begge dele er fuldt finansieret af Hedeselskabet og Vandcenter Syd. I forhold til friluftsliv sker finansieringen ved Assens Kommune. Der foreligger ikke en egentlig oversigt over finansieringsmulighederne.	Helhedsplanen. Interview med Assens Kommune og Hedeselskabet.

Kriterie 5: NBL er baseret på inkluderende, transparente og handlekraftige styringsprocesser

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering Forklar hvordan de værktøjer og dokumenter, der henvises til, understøtter begrundelsen
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
5.1	Der findes en defineret og fuldt accepteret feedback- og klagemekanisme, som er tilgængelig for alle interessenter, inden en Nbl-indsats påbegyndes	Er der en legitim feedback- og klagemekanisme? Bliver de berørte interessenter hørt i forbindelse med udviklingen af mekanismen? Er mekanismen dokumenteret, forudsigelig og gennemsigtig? Er den tilgængelig for alle interessenter? Er den tilgængelig for interessenter fra før Nbl-indsatsens start? Er klagemekanismen forenelig med retlige regler? Er ejerskabet og tilliden til hørings- og klageordningen tydelig? Bliver mekanismen regelmæssigt gennemgået og tilpasset?	Feedback- og klagemekanismer kan omfatte formelle juridiske eller uformelle ikke-juridiske klagesystemer, der fungerer i henhold til et klart sæt af procedurer, roller og regler for modtagelse af klager og tilvejebringelse af en løsning. Effektive klagemekanismer er kendetegnet ved deres accept og legitimitet blandt de berørte interessenter, transparens, tilgængelighed og overholdelse af retlighedsbaserede principper. De skal fungere på en forudsigelig og retfærdig måde og være baseret på engagement og dialog.	Godt	Ja. Der er udviklet en feedback- og klagemekanisme i fuldt samråd med de berørte interessenter. Mekanismen er legitim, tilgængelig, forudsigelig, retfærdig, transparent, retlighedskompatibel og adaptivt forvaltet. Der er tydelige tegn på ejerskab og tillid til mekanismen.	Der er udviklet en feedback- og klagemekanisme i fuldt samråd med de berørte interessenter. Mekanismen er legitim, tilgængelig, forudsigelig, retfærdig, transparent, retlighedsbaseret og adaptivt forvaltet. Det er sandsynligt, at der er ejerskab og tillid til mekanismen, men det kan ikke dokumenteres på nuværende tidspunkt.	Der er udviklet en feedback- og klagemekanisme med begrænset input fra nogle af de berørte interessenter. Mekanismen er ikke fuldt ud legitimeret, tilgængelig, forudsigelig, retfærdig, transparent, retlighedsbaseret eller adaptivt forvaltet.	Nej. Der er ikke eller kun delvist udviklet en feedback- og klagemekanisme, og de berørte interessenter er ikke blevet hørt.	Før projektets start blev alle involverede lodsejere interviewet, da det var et krav for at få midler til den multifunktionelle jordfordeling. Selvom der var enkelte lodsejere, der var imod projektet, så blev der nedfældet en fælles vision for området og udarbejdet mål for projektet.	Partnerskabskontrakter, frivillig inddragelse, workshops og ekskursioner blev brugt som uformelle, ikke-juridiske systemer til at skabe en retfærdig, gennemsigtig og engageret dialog mellem interessenter.
5.2	Deltagelse er baseret på gensidig respekt og social status og opretholder oprindelige folks ret til frit, forudgående og informeret samtykke ("Free, Prior and Informed Consent (FPIC)")	Er oprindelige folk påvirket, enten direkte eller indirekte, på noget tidspunkt i løbet af indsatsen? Opretholder indsatsen oprindelige folks ret til frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC) i hele indsatsperioden? Er deltagelsen baseret på gensidig respekt og lighed? Er der processer på plads til at understøtte dette gennem hele indsatsperioden?	For at styringen skal fungere effektivt, skal alle berørte interessenter have de rigtige oplysninger på det rigtige tidspunkt, og deres input skal behandles på en meningsfuld måde. I den forbindelse er det nødvendigt med en bevidst indsats for at sikre, at traditionelt udelukkede grupper bringes aktivt ind i processen på en måde, der opretholder deres værdighed og tilskynder dem til at deltage. Dette er især tilfældet, når en Nbl-indsats finder sted i, eller har indflydelse på oprindelige folks landområder og territorier, hvor deres ret til selvbestemmelse og resultater bør følge etablerede FPIC-retningslinjer.	Tilstrækkeligt	Ja. FPIC er opnået gennem deltagelse på højt niveau fra repræsentative institutioner, og der er skabt processer for at sikre, at dette opretholdes i hele Nbl-projektperioden.	Der er opnået høj deltagelse fra de fleste repræsentative institutioner. Der er etableret processer for at sikre, at dette opretholdes under hele projektet med prioriterede interessenter, selvom der stadig er mangler.	Nogle repræsentative institutioner er blevet informeret og konsulteret tidligt i Nbl-processen. Der er dog ingen procedurer på plads til at sikre, at dette fortsætter under hele Nbl-indsatsen.	Nej. FPIC er ikke indhentet, og der er ikke etableret processer til at sikre, at det bliver opfyldt.	Der blev arrangeret offentlige møder med inddragelse af lokalbefolkningen. Lodsejernes deltagelse var baseret på frivillige aftaler efter forhandling. Der var ingen tvang, og der blev gjort ekstra forsøg for at overtale skeptiske lodsejere. Deltagelse af ikke-lodsejere kan ske gennem lokale råd og etablerede arbejdsgrupper. Det var vanskeligt at opnå en ligelig fordeling af især alder i projektet og er et område der er fokus på i forhold til at prøve at ændre. Deltagelse af lodsejere gennem hele indsatsperioden er afhængig af kommunale medarbejdere fortsat kan drive processen og det er sårbart hvis ikke det bliver fast forankret som en del af kommunens arbejdsopgaver eller anden løsning findes.	Partnerskabskontrakter, frivillig inddragelse, workshops og ekskursioner blev brugt som uformelle, ikke-juridiske systemer til at skabe en retfærdig, gennemsigtig og engageret dialog. Under interview af medarbejdere i Assens Kommune blev det påpeget at der var enkelte vanskeligheder i forhold til at angare alle på tværs af alder.
5.3	Interessenter, der er direkte og indirekte berørt af Nbl, er blevet identificeret og involveret i alle processer i Nbl-indsatsen	Er de interessenter, der er direkte og indirekte berørt af Nbl, identificeret? Er deres indflydelse på og interesse i Nbl-indsatsen kortlagt? Er de involveret i alle Nbl-indsatsens processer? Accepterer og følger de berørte interessenter ejerskab over Nbl-indsatsens resultater?	Kortlægning og analyse af interessenter identificerer dem, der kan blive direkte og indirekte, positivt eller negativt, påvirket af Nbl. Det sikrer at de berørte interessenter får mulighed for at engagere sig og deltage i udformningen og implementeringen, samt at tale deres sag for at forsvare deres rettigheder og interesser og om nødvendigt at forhindre yderligere marginalisering.	Godt	Ja. Der er gennemført en robust interessenanalyse i flere niveauer og sektorer for at identificere, hvem der kan blive direkte og indirekte påvirket af Nbl. Berørte interessenter var involveret i alle processer fra starten af indsatsen og accepterer/ejer resultaterne.	Der er gennemført en interessenanalyse, som identificerede de interessenter, der kunne blive direkte eller indirekte berørt af Nbl. De fleste interessenter blev derefter involveret i indsatsens processer, selvom der stadig er nogle huller. Ejerskab kan ikke dokumenteres.	Der er gennemført en begrænset interessenanalyse, som kun identificerede nogle af de interessenter, der kan være direkte eller indirekte berørt af Nbl. Af de identificerede har nogle været involveret i processerne i Nbl.	Nej. Der er ikke foretaget nogen interessenanalyse for at identificere, hvem der kan blive direkte og indirekte berørt af Nbl.	Der blev foretaget en kortlægning og analyse af interessenter for at identificere dem, der kan blive direkte og indirekte, positivt eller negativt, påvirket af Nbl-projektet. Interessenetne havde mulighed for at diskutere, hvad de ønskede, og var involveret i alle processer for udvikling af Helhedsplanen. Der var dog en bias mod at deltagelse var mest fra ældre lokale interessenter og det er et opmærksomhedspunkt i kommunen.	Interessenanalysen identificerer direkte og indirekte berørte interessenter. Postkort, orienteringsmøder, workshops og udflyttere blev brugt til at engagere lokale interessenter.
5.4	Beslutningsprocesserne dokumenterer og anerkender rettigheder og interesser hos alle deltagende og berørte interessenter	Er beslutningsprocesserne dokumenteret? Er denne dokumentation transparent og tilgængelig? Tager de hensyn til alle deltagende og berørte interessenters rettigheder og interesser? Er der særlig opmærksomhed på interessenter, der er udsat for ekstrem ulighed?	Det er vigtigt, at transparent og tilgængelig dokumentation registrerer de vigtigste trin i beslutningsprocedurerne for Nbl. Det er med til at øge ansvarligheden og giver et stærkt grundlag for at se tilbage i dokumentationen i tilfælde af tvister eller uoverensstemmelser. Man bør være særlig opmærksom på at notere, hvilke interessenter der var involveret i beslutningsprocessen, og hvilken rolle de spillede. Det er især vigtigt, når der er stor ulighed, så processerne kan tilpasses for at fremme meningsfuld og effektiv deltagelse.	Godt	Ja. Beslutningsprocesser tager højde for alle deltagende og berørte interessenters rettigheder og interesser, med særlig opmærksomhed på interessenter, der er udsat for ekstrem ulighed. Procedureerne er dokumenteret, og denne dokumentation er transparent og tilgængelig.	Beslutningsprocesserne tager hensyn til alle deltagende og berørte interessenters rettigheder og interesser. Procedureerne er dokumenteret, og denne dokumentation er transparent og tilgængelig.	Beslutningsprocesser kortlægger rettigheder og interesser for alle eller nogle af de deltagende og berørte interessenter. Procedureerne er dokumenteret, men der er ingen klar plan for at tage hensyn til interessenternes beslutninger. Der er stadig huller og/eller mangel på transparens eller tilgængelighed.	Nej. Beslutningsprocesserne tager ikke hensyn til interessenternes rettigheder og interesser og/eller er ikke dokumenterede.	Den Strategiske Helhedsplan er baseret på transparens og på at være inkluderende. Jordfordelingsprojektet sikrer at alle deltager frivilligt, hvor ingen presses til at deltage, men der gøres en ekstra indsats for at overtale skeptiske lodsejere.	Interessenanalysen blev brugt til at identificere interessenter. Projekthjemmesider, rapporter fra workshops og interessenmøder samt udkast til projekplan indeholder oplysninger om, hvordan beslutningerne blev truffet.
5.5	I de tilfælde, hvor Nbl har et omfang som strækker sig ud over retlige geografiske grænser, etableres der mekanismer, der muliggør fælles beslutningstagning blandt interessenterne i de retlige geografiske områder, der er berørt af Nbl	Strækker de økologiske processer og funktioner i Nbl-indsatsen sig ud over retlige geografiske grænser? Hvis ja, muliggøres fælles beslutningstagning blandt interessenter, der er berørt af Nbl i alle retlige geografiske områder? Er der indgået aftaler om grænseoverskridende samarbejde mellem berørte interessenter i alle retlige geografiske områder?	Økosystemer følger ikke politiske og administrative grænser. Hvor det er relevant, understøtter grænseoverskridende samarbejdsaftaler mellem relevante myndigheder Nbl-planlægning og -implementering på tværs af grænserne for at hjælpe med at sikre sammenhæng og konsekvens i tilgangen og de ønskede resultater.	Godt	Ja. Hvorvidt og hvor Nbl-indsatsområdet strækker sig ud over retlige geografiske grænser, er identificeret. Hvor dette er tilfældet, oprettes der grænseoverskridende samarbejdsaftaler mellem berørte interessenter i alle retlige geografiske områder. Fælles beslutningstagning er på plads.	Der findes en generel forståelse af, om Nbl-indsatsområdet rækker ud over retlige geografiske grænser. Der er oprettet nogle grænseoverskridende samarbejdsaftaler mellem berørte interessenter i omfattede retlige geografiske områder, selvom der stadig er mangler.	Der er en begrænset identificering af, hvorvidt og hvor Nbl-indsatsområdet strækker sig ud over retlige geografiske grænser. Der er mangel på grænseoverskridende samarbejdsaftaler.	Nej. Det vidtes ikke, om eller hvor Nbl-indsatsområdet strækker sig ud over retlige geografiske grænser.	Omfanget af Nbl strækker sig ud over de geografiske grænser, især i sektoren for grundvandsforvaltning, hvor der er fælles beslutninger mellem Assens, Odense og Nordfyns Kommuner.	Projektmøder og workshops med Hedeselskabet og VandCenter Syd for at sikre en succesfuld implementering af skovrejsning og bedste praksis for forvaltning af vådområder.

Kriterie 6: NBL har en retfærdig afvejning mellem opnåelse af hovedmål og fortsat sikring af fordele

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
6.1	De potentielle omkostninger og fordele ved NBL-indsatsen er klart anerkendt og danner grundlag for beskyttelsestiltag og relevante korrigerende tiltag	Er omkostninger ("costs") og fordele ("benefits") både på NBL-området og i det større landskab/havområde blevet identificeret i NBL-indsatsens tidshorisont? Er de potentielle omkostninger og fordele tydeligt anerkendt? Bruges de til at gennemføre beskyttelsestiltag ("safeguards")? Bruges de til at gennemføre korrigerende tiltag, hvis beskyttelsestiltagene ikke overholdes? Er alle berørte interessenter blevet informeret om beslutningsprocessen vedr. omkostninger og fordele?	Alle afvejn timer ("trade-offs") ledsages af et sæt omkostninger og fordele, som kan ændre sig i løbet af NBL-indsatsens levetid. En vigtig funktion ved NBL-indsatsens beskyttelsestiltag er at sikre, at nødvendige afvejn timer ikke påvirker de dårligst stillede samfundsgrupper negativt, eller at de ikke får adgang til fordelene ved NBL-indsatsen. Det er derfor vigtigt, at omkostninger og fordele ved afvejn timer forstås fuldt ud og deles bredt blandt de berørte interessenter, samt at de revideres regelmæssigt (6.3).	Delvist	Ja. En cost-benefit-analyse tager højde for omkostninger og fordele både i NBL-området og i det større landskab/havområde i hele NBL-indsatsens tidshorisont. Omkostninger og fordele bruges til at udforme beskyttelsestiltag og korrigerende tiltag. Beslutningsprocessen er offentligt tilgængelig for alle interessenter.	En cost-benefit-analyse tager højde for de fleste rumlige og tidsbestemte aspekter. De identificerede omkostninger og fordele bruges til at belyse beskyttelsestiltag og korrigerende tiltag, selvom der er visse mangler.	En begrænset cost-benefit-analyse er blevet gennemført og kun for NBL-området og/eller kun i dele af NBL-indsatsens levetid. De identificerede omkostninger og fordele er ikke blevet brugt til at belyse beskyttelsestiltag og korrigerende tiltag.	Nej. Der er ikke foretaget en cost-benefit-analyse, og/eller der er ingen beskyttelsestiltag eller korrigerende tiltag på plads.	Der er ikke foretaget en cost-benefit-analyse eller en lignende sammenstilling af økonomiske fordele og ulemper ved NBL for hele området. Multifunktionel jordfordeling forudsætter at projektet er realiserbart både i forhold til jordfordelingen og finansieringsmæssigt, men der mangler beregninger for de øvrige dele af den samlede indsats. Der forefindes ikke en oversigt over beskyttelsestiltag eller korrigerende tiltag.	Helhedsplanen eller andre tilgængelige materialer opstiller ikke økonomiske omkostninger og fordele eller afvejn timer i forhold til hinanden, hverken på det overordnede plan eller for enkelte delprojekter.
6.2	Rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer, samt forskellige interessenters ansvar er anerkendt og respekteret	Er rettigheder, brug af og adgang til jord og ressourcer samt interessenternes ansvarsområder blevet identificeret? Er de indarbejdet i en interessentanalyse? Er de anerkendt og respekteret? Indgår de i udformningen af NBL?	De juridiske og sædvanerlige regler for adgang, anvendelse og kontrol af forvaltningen af land og naturressourcer, især for sårbare og marginaliserede grupper, skal respekteres og opretholdes. Interessentgruppers rettigheder, anvendelse og ansvar i forhold til NBL skal analyseres og vurderes ved hjælp af passende værktøjer og ved at bygge videre på resultaterne af interessentanalyse/-kortlægningen (5.3). Dette er især vigtigt, når man har med oprindelige samfund at gøre, hvor frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC) (5.2) skal anvendes.	Godt	Ja. Alle rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer samt interessenternes ansvarsområder er analyseret ved hjælp af en interessentanalyse/-kortlægning. Rettigheder, brug af og adgang til jord og ressourcer respekteres og danner grundlag for udformningen af NBL.	De fleste rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer samt ansvarsområder er analyseret ved hjælp af en interessentanalyse/-kortlægning. Alle analyserede rettigheder anerkendes og respekteres, selvom der stadig er huller i viden på nogle områder eller dele af NBL.	Nogle rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer samt ansvarsområder er analyseret. Men det er ikke gjort ved hjælp af passende værktøjer og ikke knyttet til resultaterne af en interessentanalyse/-kortlægning, men kun med få interessenter inddraget.	Nej. Rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer samt ansvarsområder er ikke identificeret.	Interessenters rettigheder, brug af og adgang til land og ressourcer er analyseret ved hjælp af en interessentanalyse. Disse forhold respekteres og danner grundlag for udformningen af NBL. Interessenter inddrages løbende via workshops, seminarer, møder, høringer mv. Multifunktionel jordfordeling bidrager ligeledes til at sikre brug af adgang til jord og ressourcer respekteres og til udformningen af NBL.	Interessentanalyse, som Assens kommune, VandCenter Syd og Hedeselskabet har fået udarbejdet, samt omtalen i helhedsplanen af interessenters inddragelse understøtter punktet.
6.3	Fastsatte beskyttelsestiltag bliver jævnligt revideret for at sikre, at indbyrdes aftalte afvejn timer respekteres og ikke destabiliserer hele NBL-indsatsen	Findes der indbyrdes aftalte afvejn timer og bliver de overholdt? Er der etableret beskyttelsestiltag for at forhindre, at afvejn timer overskrides, eller for at forhindre at hele økosystemet eller landskabet/havområdet destabiliseres? Bliver beskyttelsestiltagene revideret med jævne mellemrum? Findes der klar dokumentation for beskyttelsestiltag og for revisionen af disse?	Hvor risici er uundgåelige, skal der være beskyttelsestiltag på plads, og de skal regelmæssigt revideres for at forudsæ og undgå negative konsekvenser af indsatsen især i forhold til, at balancen i afvejn timerne kan ændre sig over tid, og at ikke alle interessenter bliver påvirket i lige høj grad. Derfor skal udformningen af NBL og strategien være tydelig med hensyn til hvis fordele og omkostninger, der vil blive taget højde for, herunder hvornår og hvordan dette vil blive revideret. Der kan indføres beskyttelsestiltag for biodiversitet (f. eks. afsættelse af et bestemt område til beskyttelse eller begrænsning af fiskeri) og for mennesker (f.eks. procedurer i form af klagemekanismer, høringsforpligtelser og appelret eller indhold i form af kontrakter, juridiske og lovgivningsmæssige bestemmelser).	Tilstrækkeligt	Ja. Indbyrdes aftalte afvejn timer er på plads, dokumenteret og respekteret. Der er indført beskyttelsestiltag, som revideres med jævne mellemrum i løbet af indsatsen, og der foreligger klar dokumentation for dette.	Enkelte indbyrdes aftalte afvejn timer er på plads og respekteres. Beskyttelsestiltag er på plads og revideres lejlighedsvis med tilhørende dokumentation herfor.	Få indbyrdes aftalte afvejn timer er på plads og/eller bliver ikke respekteret. Der er kun få beskyttelsestiltag på plads, og de revideres kun sporadisk. Der er ingen dokumentation af processen.	Nej. Der er ikke taget højde for indbyrdes aftalte afvejn timer, og ingen beskyttelsestiltag er derfor på plads.	Der er taget højde for nogle indbyrdes aftalte afvejn timer, idet der er taget højde for enkelte trade-offs mellem forskellige aktørers økonomiske interesser. Det gælder især ved jordfordelingsprojekter, hvor der er indgået indbyrdes aftaler om økonomisk kompensation (f.eks. ved omlægning fra landbrug til skov. Der er indført enkelte beskyttelsestiltag for biodiversitet bl.a. i form af beskyttelse mod brug af pesticider og gødning.	Af helhedsplanen og information vedr. jordfordelingsprojekter i regi af Hedeselskabet og VandCenter Syd fremgår økonomiske afvejn timer mellem forskellige interessenter ligesom der findes oplysninger om beskyttelsestiltag for biodiversitet.

Kriterie 7: Nbl forvaltes adaptivt baseret på viden

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
7.1	En strategi for Nbl er udarbejdet og bruges som grundlag for regelmæssig overvågning og evaluering af indsatsen	Er der en strategi for Nbl-indsatsen i forhold til hvordan samfundsmæssige udfordringer vil blive håndteret? Angiver strategien præcist de forventede resultater, handlinger og antagelser med hensyn til økonomiske, sociale og økologiske forhold? Uddyber strategien, om og hvordan antagelserne kan ændre sig? Bliver den konsekvent brugt som grundlag for regelmæssig overvågning og evaluering af indsatsen?	Helt grundlæggende skal en Nbl-strategi inkludere begrundelsen for Nbl, en præcis formulering af de tilsigtede resultater og en klar forståelse af, hvordan disse skal opnås gennem de tiltag, der iværksættes. Den bør tage udgangspunkt i de aktuelle økonomiske, sociale og økologiske forhold og klart angive, hvorvidt og hvordan disse forhold forventes at ændre sig.	Delvist	Ja. Der er udarbejdet en strategi, som præcist angiver tilsigtede resultater, handlinger og antagelser med hensyn til økonomiske, sociale og økologiske forhold. Strategien uddyber, om og hvordan forudsætninger kan ændre sig, og den bruges konsekvent som grundlag for overvågning og evaluering af indsatsen med regelmæssige mellemrum.	Der er udarbejdet en strategi, som angiver tilsigtede resultater, handlinger og antagelser, der er relevante for den aktuelle kontekst. Strategien bruges til at udforme overvågning og evaluering af Nbl-indsatsen i udformnings- og implementeringsfasen.	Der er udarbejdet en strategi, som angiver nogle tilsigtede resultater, handlinger og antagelser. Strategien informerer ikke om overvågning og evaluering af indsatsen og/eller tager ikke højde for ændringer i forudsætninger.	Nej. Der er ikke fastlagt en strategi eller den er ufuldstændig og uden forbindelse til økonomiske, sociale og økologiske forhold og med ringe forbindelse til overvågning og evaluering af indsatsen.	De tilsigtede resultater er kendt og formuleret men der mangler oplysninger om overvågning og hvordan forvaltningen af tiltagene tilpasses ift. den viden, der opnås under projektet. Helhedsplan for Holmehaveområdet indeholder vision, mål og en prioritering af projekter, forstået som aktive tiltag og handlinger, som skal iværksættes. Helhedsplanen er ikke udformet så den egner sig til regelmæssig overvågning. Der vil dog være regelmæssig overvågning af grundvandskvalitet samt vandløbskvalitet og der er lavet baseline for visse biodiversitetsparametre som alle kunne samles i en strategi for forvaltningen af området.	Helhedsplanen er ikke udviklet som en strategisk værktøj ift. overvågning og evaluering af projektet. I interview med medarbejdere i Assens Kommune samt Hedeselskabet som partner oplyses det, at adaptiv forvaltning er en praksis som vil blive anvendt.
7.2	En overvågnings- og evalueringsplan er udviklet og bliver implementeret gennem hele indsatsperioden	Er der en robust overvågnings- og evalueringsplan på plads? Bliver den implementeret i hele indsatsperioden? Indeholder denne plan, hvordan afvigelser fra strategien udløser en adaptiv forvaltningsreaktion?	En overvågnings- og evalueringsplan er et vigtigt redskab til at forstå, om Nbl-strategien effektivt leverer de tilsigtede resultater og dermed adresserer den samfundsmæssige udfordring, og om risici eller uventede virkninger betyder, at der er behov for en ændring i strategi eller handling. Hvor Nbl har synergier med andre indsats, bør disse inkluderes i overvågnings- og evalueringsplanen. Observerede og vedvarende afvigelser fra de vigtigste elementer i Nbl-strategien (7.1) bør udløse en adaptiv forvaltningsreaktion (7.3).	Delvist	Ja. Der findes en robust og adaptiv overvågnings- og evalueringsplan, som gennemføres med regelmæssige intervaller i hele Nbl-indsatsperioden. Planen omfatter, hvordan afvigelser fra strategien udløser en adaptiv forvaltningsreaktion.	Der findes en overvågnings- og evalueringsplan, som gennemføres i hele Nbl-indsatsperioden, men dog ikke regelmæssigt. Der mangler en klar proces for, hvordan afvigelser vil udløse en adaptiv forvaltningsreaktion.	<i>Der er en fejl i selv-evalueringsteksten. Den forklarende tekst under 'Tilstrækkelig' og 'Delvist' er den samme. IUCN Centre for Science and Data er blevet informeret om fejlen som forventes rettet i kommende version af 'self-assessment tool'.</i>	Nej. Der er ingen overvågnings- og evalueringsplan på plads eller denne er ufuldstændig. Der er ingen forbindelse til, hvordan planen kan udløse en adaptiv forvaltningsreaktion.	Der er ingen samlet overvågningsplan på plads for Holmehaveprojektet som helhed. Grundvandskvalitet overvåges af VandCenterSyd. GEUS har et forskningsprojekt som undersøger påvirkning af grundvandsdannelse under skovrejsningsprojektet. Assens Kommune har generelt forpligtelse til overvågning af natur i kommunen. Der er ikke klarlagt, hvordan overvågningen adresserer de forskellige samfundsmæssige udfordringer, og hvordan afvigelser medfører at strategi eller handling ændres og indikator vurderes derfor at være delvist opfyldt.	I interview med repræsentant fra Hedeselskabet blev det oplyst at skovdriften i Hedeselskabet er FSC-certificeret og at der monitoreres og adaptivt forvaltes i forhold til natur. Grundvandskvalitet overvåges i forhold til Lov om vandforsyning. I Udviklingsplan for biodiversiteten i Åmosen er der nævnt forslag til monitorering af dagsommerfugle samt anbefalet planteregistreringer og levestedsbegrænsninger. Det er dog indtil videre kun anbefalinger og det vides ikke om de vil blive medtaget i den samlede overvågning.
7.3	En ramme for løbende læring, der muliggør adaptiv forvaltning, bliver anvendt i hele indsatsperioden	Er der en plan for læring og tilpasning som reaktion på overvågnings- og evalueringsplanen? Er der en læringsramme for Nbl-indsatsen til løbende læring i hele indsatsperioden? Giver det mulighed for adaptiv forvaltning? Er der en strategi for, hvordan læringen fortsætter ud over indsatsens tidsramme?	Nbl-forvaltningen bør være baseret på viden. Desuden er løbende læring afgørende for at skabe information om adaptive forvaltnings tiltag og for at kunne reagere på de faktorer, der påvirker Nbl-indsatsen. For dette kriterium giver indikatorerne 7.1 og 7.2 et kontinuerligt feedback-loop for læring og tilpasning af Nbl-indsatsen. Ideelt set er gentagelsesbaseret læring institutionaliseret, så den fortsætter, selv efter at Nbl-indsatsen er ophørt.	Delvist	Ja. Der er en ramme for læring, som anvendes i hele indsatsperioden. Rammen anvendes løbende til læring og tilpasning som reaktion på resultaterne af overvågnings- og evalueringsplanen. Der er en strategi for, hvordan læringen vil fortsætte ud over indsatsens tidsramme.	Der er en ramme for læring knyttet til overvågnings- og evalueringsplanen, som anvendes i forskellige faser af indsatsperioden.	Rammen for læring er ufuldstændig. Der mangler klarhed over, hvordan overvågning og evaluering vil føre til læring og tilpasning.	Nej. Der er ingen eller en ufuldstændig ramme for læring. Der er ingen overvågning og evaluering af indsatsen.	Der er ingen ramme for hvordan overvågning vil medføre læring og tilpasning af projektet. Adaptiv forvaltning vil foregå fragmentarisk på en række områder (grundvandsovervågning, biodiversitet, afgang til naturen mfl.). Der mangler en samlet ramme for hvordan læringen vil fortsætte ud over indsatsens tidsramme - selvom nogle parametre til stadighed vil blive overvåget (grundvand, recipienter).	Helhedsplanen, ansøgningsmateriale m.v. giver ikke informationer om hvordan erfaringer fra indsatsen vil medføre tilpasninger.

Kriterie 8: Nbl er bæredygtig og forankret i en passende geografisk kontekst

Indikatornr.	Indikator	Vejledende spørgsmål	Vejledning til indikator	Score	Hvor godt er indikator opfyldt?				Begrundelse	Værktøjer til implementering
					Godt	Tilstrækkeligt	Delvist	Utilstrækkeligt		
8.1	Udformningen, implementeringen og erfaringerne med Nbl bliver delt for at skabe en transformerende forandring	Bliver udformningen, implementeringen og erfaringerne med Nbl systematisk dokumenteret? Bliver det formidlet både efter behov og til relevante målgrupper? Er denne vidensdeling tilgængelig for målgrupperne? Er der en kommunikationsstrategi på plads? Beskriver denne strategi i detaljer, hvordan kommunikationen kan ændre folks adfærd, og hvordan den kan skabe transformerende forandringer?	Transformerende forandringer kan være karakteriseret ved opskalering (politisk eller programmæssig forankring), udskæling (udvidelse på geografisk eller sektorielt niveau) eller replikering af Nbl. Derfor er det vigtigt, at processen med udformning og implementering af Nbl registreres, dokumenteres og gør erfaringerne tilgængelige for personer og interessenter, der er interesserede i at kopiere processen. Dette omfatter beslutningstagere, investorer og andre Nbl-brugere fra den offentlige og private sektor.	Delvist	Ja. Erfaringerne fra Nbl er systematisk blevet indsamlet og efterfølgende videreførelset både efter behov og til relevante målgrupper på en let tilgængelig måde. En kommunikationsstrategi er på plads, og den beskriver, hvordan man kan ændre adfærd og skabe transformerende forandringer.	Erfaringer er blevet systematisk indsamlet, og nogle formidles både efter behov og til relevante målgrupper på en let tilgængelig måde. Kommunikationsstrategien er ufuldstændig.	Der er truffet foranstaltninger til systematisk at indsamle viden om erfaringer. Nogle af erfaringerne formidles til relevante målgrupper. Der er barrierer for tilgængeligheden (tidsramme, sprog, synlighed osv.), uanset om det er på anmodning eller frit tilgængeligt. Der er ingen kommunikationsstrategi på plads.	Nej. Erfaringer opsamles og/eller formidles ikke. Der er ingen kommunikationsstrategi på plads.	I processen med helhedsplanen er der løbende sket inddragelse af alle lokale aktører faciliteret af Københavns Universitet. Planen har været sendt i høring og den er behandlet politisk i Assens Kommune. Vandcenter Syd har også været inddraget i forhold til deres kildeplads i Holmehave og Hedeselskabet i forhold til skovdrift. Der foreligger ingen kommunikationsstrategi som sådan i forhold til kommunikation om gennemførelse af selve projektet.	Helhedsplanen beskriver, hvordan der er sket inddragelse af aktører og der foreligger en interessentanalyse. Interview med Hedeselskabet og Assens Kommune vidner om, at der ikke foreligger en samlet kommunikationsstrategi for gennemførelse af projektet.
8.2	Nbl bidrager til at understøtte og forbedre politiske og lovgivningsmæssige rammer for at styrke Nbl's udbredelse og forankring	Er politikker, regler og love, der er relevante for indsatsen, blevet identificeret? Bliver deres påvirkning og muligheder kortlagt? Er de første brugere og indgangsvinkler identificeret? Er indsatsen og kommunikationen med til at understøtte eller forbedre de politiske og lovgivningsmæssige rammer? Støtter dette udbredelsen og forankringen af Nbl?	Implementeringen af Nbl er underlagt en række allerede eksisterende politikker, love og sektorbestemmelser, hvoraf nogle måske ikke er konsekvente eller gensidigt understøttende. I nogle situationer kan inkonsekvente politikker og regler begrænse den effektive udrulning af Nbl eller, endnu værre, faktisk bidrage til tabet af vigtige økosystemfunktioner over tid. I sådanne situationer er det vigtigt at a) være opmærksom på politiske, lovgivningsmæssige og juridiske begrænsninger og b) arbejde med lokale og/eller nationale beslutningstagere samt andre vigtige interessenter for at fremhæve sådanne forhindringer og identificere effektive modsvar eller andre understøttende løsninger.	Tilstrækkeligt	Ja. Naturbaserede tiltag indbefatter en gennemgang af politikker, regler og love, der er relevante for Nbl, og som kan bruges til at understøtte indsatsens udbredelse og forankring. Hvor det er nødvendigt og muligt, kan Nbl medvirke til at ændre og forbedre de politiske og lovgivningsmæssige rammer for bæredygtighed.	De politikker, love og regler, der er relevante for Nbl, er blevet identificeret og taget i betragtning som en del af Nbl's udformning. Deres potentiale til at understøtte Nbl eller nødvendige tilpasninger er delvist inddraget.	Nogle relevante politikker, regler eller love er blevet identificeret som en del af udformningen af Nbl, men der er stadig mangler i viden (f.eks. deres potentiale til at påvirke Nbl, deres relevans for Nbl, samt mulige tilpasninger). Der er ikke tænkt på eller planlagt nogen kobling mellem dem.	Nej. Udformningen af og driftsplanerne for Nbl er ikke blevet udarbejdet inden for rammerne af gældende politikker for arealanvendelse og andre relevante politikker, regler eller love, og man har ikke samarbejdet med andre vigtige interessenter om spørgsmål, der vedrører understøttende politiske, juridiske og lovgivningsmæssige rammer.	Helhedsplanen har sikret, at der et grundlag for politisk beslutning og godkendelse i Assens Kommune. De enkelte tiltag, vil ske i forhold til gældende lovgivning og regler for samarbejde i kommunen. Projektets ophæng i forpligtende direktiver og nationale interesser er identificeret, dvs. hvordan projektet understøtter direktiver og nationale interesser. Det fremgår ikke om der er indbyrdes konflikter mellem disse og/eller i forhold til Nbl-indsatsen som medfører vanskeligheder for gennemførelsen af projektet.	Helhedsplanen er godkendt af kommunalbestyrelsen i Assens Kommune. Projektets ophæng i forpligtende direktiver og nationale interesser er identificeret.
8.3	Hvor det er relevant, bidrager Nbl til nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer, biodiversitet og menneskerettigheder. Omfatter dette UNDRIP? Bidrager indsatserne i Nbl til nogle af disse mål? Bliver disse bidrag rapporteret på relevante platforme? Fremmer det forankring og opskalering af indsatserne?	Er der identificeret relevante nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer, biodiversitet og menneskerettigheder? Omfatter dette UNDRIP? Bidrager indsatserne i Nbl til nogle af disse mål? Bliver disse bidrag rapporteret på relevante platforme? Fremmer det forankring og opskalering af indsatserne?	Nbl kan yde væsentlige bidrag til nationale økonomiske, sociale og bevarelsesmæssige mål og hjælpe med at opfylde nationale forpligtelser i forhold til internationale aftaler om klimaforandringer, menneskerettigheder, menneskelig udvikling og biodiversitet. Ved at gøre disse sammenhænge tydelige, samt dokumentere og kommunikere dem, kan man yderligere styrke Nbl's profil og rolle på nationalt plan, sikre et bredt og varigt politisk engagement samt sikre en samfundsmæssig støtte og dermed forbedre indsatsens bæredygtighed på lang sigt.	Tilstrækkeligt	Ja. Relevante nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer og biodiversitet er blevet identificeret. Nbl's potentielle bidrag til disse mål er blevet identificeret og rapporteret på relevante platforme for at fremme integrering og opskalering af Nbl-indsatsen.	Relevante nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer og biodiversitet er blevet identificeret. Nbl's potentielle bidrag til disse mål er delvist identificeret og delvist rapporteret på relevante platforme.	Nogle nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer og biodiversitet er blevet identificeret som en del af udformningen af Nbl. Men Nbl's potentielle bidrag til disse mål er kun delvist identificeret og er ikke rapporteret på relevante platforme.	Nej. Der er ikke identificeret relevante nationale og globale mål for menneskers trivsel, klimaforandringer og biodiversitet. Nbl's potentielle bidrag til disse mål er ikke identificeret og heller ikke rapporteret på relevante platforme.	Helhedsplanen bygger på nationale mål om rent grundvand uden pesticider og nationalt mål om reduktion af CO2-udslip i 2030. Øget biodiversitet bidrager til fælles EU-mål om beskyttet natur i 2030. I forhold til menneskerettigheder er inddragelsen af lokalbefolkningen med til at understøtte disse og multifunktionel jordfordeling indeholder krav til frivillighed og lokal forankring. Formidling af projektet sker via Nordisk Ministerråds hjemmeside og konference om Nbl samt på kommunens og landbrugsstyrelsens hjemmesider. Det fremgår ikke, at bidrag til nationale mål formidles til nationale platforme. Dette vil dog senere kunne indgå, hvis projektet kan indgå i målopfyldelsen under aftalen om Grøn Trepert.	Helhedsplanen refererer til nationale og internationale mål. Nordisk Ministerråds hjemmeside formidler projektet. Landbrugsstyrelsen beskriver krav til multifunktionel jordfordeling.